

Satu Hassi vihr ym.

Kirjallinen kysymys metsäojitusten vesistövaikutuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) tuoreessa yhteistutkimuksessa todetaan, että metsäojitus huuhtoo luultua enemmän ravinteita vesistöihin (ks. <https://www.luke.fi/uutiset/soiden-ojittaminen-nakyy-vesistoissa-yha-enemman/>). Suomen metsäpinta-alasta neljäsosa on ojitettu.

Tähänastiset laskelmat ja arviot ojituksen ja soiden metsätalouskäytön vesistövaikutuksista ovat perustuneet siihen luuloon, että metsätaloustoimien vaikutukset ovat suhteellisen lyhytaikaisia. Uudet tulokset osoittavat tämän kuitenkin vääräksi: ravinnepitoisuudet kasvavat ojitusalueiden valumavesissä jatkuvasti. Luken tutkijan Mika Niemisen mukaan koko maassa nykyiset metsätalouden kuormitusarviot tulee kertoa kahdella tai jopa kolmella ja suovaltaisilla alueilla vesistökuormat voivat olla moninkertaiset aiempiin arvioihin verrattuna.

50—60 vuotta sitten ojitettujen alueiden valumavedet sisältävät jopa kolminkertaisen määrän fosforia ja typpeä verrattuna 20—30 vuotta sitten ojitettujen alueiden vesiin. Metsäojien vesistökuormituksen voi olettaa vielä kasvavan lähivuosina, sillä 1960—1980-luvuilla soita ojitettiin paljon. Myös ilmastonmuutoksen on arvioitu lisäävän huuhtoumia. Myös kansallisissa vesistöseurannoissa on todettu typpipitoisuuksien olevan kasvussa turvevaltaisilla alueilla. Pitoisuuksien kasvu kertoo, että vesiensuojelu ojitusalueilla ei ole ollut riittävän tehokasta.

Hallituksen asettaman hakkuiden lisäystavoitteen vuoksi myös ojitettujen metsien hakkuut tulevat lähivuosina lisääntymään. Ojitettujen metsien hakkuussa tehdään usein samaan aikaan avohakkuu ja maanpinnan käsittelyä sekä kunnostusojitusta. Niemisen mukaan tutkimukset ovat selvästi osoittaneet, että nämä lisäävät hyvin paljon kuormitusta. Ravinnepäästöt ovat jopa kymmenkertaiset kangasmaiden hakkuihin verrattuna. Siirtyminen jatkuvapeitteiseen kasvatukseen saattaa vähentää päästöjä, kun maaperää ei muokata yhtä rajusti.

Myös valtio tukee ojituksia maksamalla Kestävän metsätalouden rahoitusjärjestelmästä (Kemera) tukea metsäojien avaamiseen ja täydennysojituksiin. Uusi tutkimustieto asettaa kyseenalaiseksi vesistöille hyvin kuormittavan toiminnan ylläpitämisen valtion rahoilla.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 430/2017 vp

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä vesistökuormituksen vähentämiseksi ja vesiensuojelun tehostamiseksi niiden uusien tutkimustulosten johdosta, jotka osoittavat metsien ja soiden ojituksen vesistövaikutukset moninkertaisiksi verrattuna tähänastisiin arvioihin,

aikooko hallitus ryhtyä toimiin jatkuvapeitteisen kasvatuksen lisäämiseksi ja

aikooko hallitus lakkauttaa Kemera-tuen metsäojien kunnostukseen ja täydennysojitukseen?

Helsingissä 12.10.2017

Satu Hassi vihr
Pertti Salolainen kok
Hanna Halmeenpää vihr